

VOLBY 2014: CO VÝSLEDKY HLASOVÁNÍ ZPŮSOBÍ NA POLITICKÉ SCÉNĚ

RESPEKT ⁴²

MARIHUANA: JEŠTĚ
LÉČIVĚJŠÍ, NEŽ SE ČEKALO

JAK SE ŽIJE LIDEM
S MINIMÁLNÍ MZDOU

ZA TAJEMSTVÍM FRANKLINOVY
POLÁRNÍ EXPEDICE

WWW.RESPEKT.CZ

HROZÍ EVROPĚ DŽIHÁD?

REPORTÁŽ Z MĚSTA, KTERÉ SE UČÍ ŽÍT S MILITANTNÍMI ISLAMISTY

Das Original
**Frankfurter
Würstchen**

13. - 19. 10. 2014 | 42 Kč
SKK 1,99 € / DE 3,00 € / BE 3,20 €

42
9 770 521654000

Pohyb v huti

Na cestě s novátorem Rajnišem, který zasypává propast mezi přírodou a člověkem

□ ADAM GEBRIAN

Architekt Martin Rajniš se kromě svých domů proslavil především jako bojovník proti zbytečně složitým úředním předpisům. A rovněž jako člověk, který dokázal otočit kariéru hvězdy velkých zakázek a pokouší se na vlastní pěst vrátit profesi architekta k tradičnímu významu pojmu stavitel (tedy jako někoho, kdo netráví většinu času za počítačovým displejem či rýsovacím prknem, ale s partou spolupracovníků a studentů přímo na stavbách).

Huť architektury, název jeho aktuální výstavy v pražském centru DOX, je v tomto smyslu příznačná: tvůrčí a živá huť, nikoli architektonická kancelář.

Žádná libůstka

Přestože se někomu, kdo jeho způsob práce posledních deset let sleduje, mohlo zdát, že už nemá chuť příliš experimentovat a v zásadě jemně rozvíjí princip objevený hned na první realizaci svého nového přístupu (sklad dřeva ve tvaru domu, tedy objekty vznikající vrstvením dřevěných hranolů a fošen za podpory vnějšího stažení pomocí ocelových lanek a drátů), výstava ho vyvede z omylu.

Na fotografiích a především v měřítku 1 : 1 ukazuje výsledky několika letošních workshopů, kdy se se spolupracovníky a týmem studentů vydává do dalšího dobrodružství, tentokrát do stavění s nepres-

Příklad experimentu se studenty s novým typem konstrukce, který byl realizován letos v Kyjích.

Věž představuje pro Rajniše téma, kterým se dlouhodobě zabývá. Proto nepřekvapí, že současná výstava je rovněž nainstalována ve věži.

FOTO ARCHIV DOX

FOTO ARCHIV DOX

FOTO ARCHIV DOX

nými prvky, klacky. Tedy do stavění, jež není možné úplně přesně vyprojektovat předem a kde míra improvizace přímo při stavění je mnohem vyšší než u jeho předchůzců, předem detailně připravených realizací. Navíc využívá materiál, který je velmi snadno dostupný. Těmito konstrukcemi se Rajniš začíná blížit stavění, jež tak obdivoval během svých mnohých cest po divočinách celého světa.

Expozice je tvořena především velkoformátovými fotografiemi (plány absen-tuj) přibližně dvaceti staveb, které Rajniš a jeho spolupracovníci zrealizovali za posledních deset let. Mimořádně, vzhledem k mimořádné individuální péči, již věnují každému jednotlivému

projektu, jde o úctyhodné množství. Dále zde najdeme modely, které tvořily jádro expozice na 12. bienále architektury v Benátkách roku 2010, kde Rajnišův tým reprezentoval Českou republiku, náhledy na desítky nerealizovaných projektů, několik filmů (které rozhodně stojí za pozornost a pomáhají lépe pochopit Rajnišův vztah k přírodě a stavění) a na hlavní terase DOXu pak již zmíněné konstrukce v měřítku 1 : 1, jež experimentují s kombinací nepřesných prvků, neopracovaných klacků.

Jeden z filmů připomíná nedávnou významnou událost, kdy Martin Rajniš v Paříži obdržel prestižní ocenění Global Award for Sustainable Architecture, jež od roku 2007 každoročně uděluje nadace Locus za výjimečný přínos světové architektuře.

Před čtyřmi lety proběhla v DOXu velmi navštěvovaná výstava celoživotního díla architekta Jana Kaplického. Současná expo-

MARTIN RAJNIŠ
HUŤ ARCHITEKTURY (VÝSTAVA POTRVÁ
 DO 6. LISTOPADU 2014) **KURÁTOR:** LEOŠ
 VÁLKA **KURÁTORSKÁ SPOLUPRÁCE:**
 MARTIN RAJNIŠ, DAVID KUBÍK
[HTTP://WWW.HUTARCHITEKTURY.CZ](http://www.hutarchitektury.cz)
[HTTP://WWW.DOX.CZ/CS/VYSTAVY/](http://www.dox.cz/cs/vystavy/)
 MARTIN-RAJNIS-HUT-ARCHITEKTURY

FOTO ADAM GEBRIAN

Poštovna na Sněžce, jedna z prvních realizací Rajnišovy hutě, a to hned v nejextrémnějších klimatických podmínkách, jaké si lze v Česku představit. Přes skepsi mnohých (včetně autora těchto řádků) stále v provozu.

FOTO PROFIMEDIA.CZ

VÝSTAVA V DOXU
 REKAPITULUJE
 10 LET
 SOUSTŘEDĚNÉ
 PRÁCE
 ARCHITEKTONICKÉ
 HUTĚ MARTINA
 RAJNIŠE. PŘES
 20 REALIZACÍ
 A DESÍTKY
 NEREALIZOVANÝCH
 PROJEKTŮ.

zice nabízí pozoruhodné srovnání. Je zajímavé vidět, jak může být inspirace přírodou chápána odlišně a v jak rozdílné formy může ústít. Stručně lze říci, že inspirace přírodou pro Kaplického byla především v raných fázích jeho kariéry hlavně vizuální, tvarová. Rajniš se snaží hledat organičtější vztah mezi nově vytvořenými stavbami a existujícím prostředím. Ne nadarmo strávil podstatnou část své kariéry v Liberci, kde je tento přístup zastoupen zatím nepřekonaným vzorem, televizním vysílačem a horským hotelem Ještěd na stejnojmenné hoře podle architekta Karla Hubáčka.

S odstupem času je také zajímavé sledovat osudy některých tehdejších studentů, kteří se na realizacích Rajnišových staveb podíleli. Například Jan Mach s Janem Vondrákem a Danielem Baudisem dnes tvoří úspěšnou libereckou kancelář Mjolk architekti, Vojtěch Hybler založil Archport,

Tomáš Zdvihal spoluprovazuje výborný server o architektuře v Českých Budějovicích (<http://www.cbarchitektura.cz>).

Názory na představené stavby mohou být různé. Od bezmezného obdivu k sugestivnímu a nesmírně působivému prostředí po kritiku, že jde o nákladnou, často neúčinnou libůstku, s relativně omezenou životností. Prezentované práce nicméně dokládají skutečně seriózní snahu o deklarované smíření mezi stavbami, přírodou a člověkem, jak Rajniš zmiňuje ve filmu při stavbě vyhlídkové věže Bára u Chrudimi. Martin Rajniš patří k nemnoha architektům, kteří si uvědomili zvětšující se propast mezi odborníky a laiky a začal hledat způsob, jak tuto propast překonat. Přes kritické výtky, jež lze k jednotlivým zastavením na jeho cestě mít, je nutné s radostí konstatovat toto: Rajnišova cesta není ukončená, stále se vyvíjí a nachází si své následovníky. ■